

Caigudes d'altura

Control del risc

Llista d'autoavaluació

PIME

ASEPEYO

© Asepeyo, Mútua Col·laboradora amb la Seguretat Social núm. 151.

1a edició, abril de 2017

Autor: Xavier Panadés Gella

Direcció de Prevenció d'Asepeyo

Fotografies portada des de www.shutterstock.com: ESB Professional

Reservats tots els drets en totes les llengües i països

R2E17045C

EN QUÈ EL POT AJUDAR LA LLISTA D'AUTOAVALUACIÓ?

Una situació amb el risc de caiguda d'altura, o caiguda a diferent nivell, és la que el treballador està situat en un lloc des del qual pot caure a una zona inferior.

Poden ser situacions d'escassa altura, com quan un treballador d'un supermercat puja a una banqueta per reposar la prestatgeria, o situacions de gran altura, com quan un operari d'una empresa subcontractada puja a reparar la claraboia d'una nau industrial.

Al voltant de 50 treballadors moren cada any a Espanya per cops a resultes de caigudes. Aquesta és la forma d'accident mortal en jornada de treball més freqüent, si exceptuem les patologies no traumàtiques i els accidents de trànsit. Cap sector d'activitat se'n lliura. Per bé que més de la meitat (55%) ocorren en la construcció, la resta es reparteixen entre els sectors serveis (27%), indústria(14%) i agrari (4%).

Una gestió adequada del risc de caiguda d'altura requereix la identificació prèvia dels possibles perills de caure en altura a l'organització, una avaluació del risc derivat d'aquests perills i el seu tractament o control efectiu. Per normativa, totes les empreses han de dur a terme l'avaluació de riscos de tots els seus llocs de treball, sigui la que sigui la seva activitat i grandària, i també conservar-ne la documentació.

La *Llista d'autoavaluació* que tot seguit es presenta es tracta d'una guia d'ajuda per a l'empresa, perquè comprovi i revisi els aspectes principals a considerar per a un control del risc de caiguda d'altura adequat en les seves operacions. La finalitat és ser un instrument d'autoavaluació i de millora de les accions que ja s'estan fent.

La llista va adreçada a l'empresari, al personal amb funcions de la direcció i als especialistes en prevenció de riscos, molt especialment de les microempreses, i empreses petites i mitjanes (PIME).

També pot ser útil com a recurs als treballadors i els seus representants, a professionals i entitats externes a l'empresa en la seva tasca de formació, informació i assessorament, i a qualsevol persona que pretengui millorar els coneixements en aquest àmbit.

UTILITZACIÓ DE LA LLISTA D'AUTOAVALUACIÓ

Recomanem l'ús conjunt de la *Llista d'autoavaluació* amb la publicació referenciada més endavant, a l'apartat *Per a més informació*. En aquesta publicació es pot obtenir informació sobre els diferents treballs, equips i factors relacionats amb el risc de caiguda d'altura, així com les mesures i accions de prevenció que han d'adoptar-se.

La verificació dels requisits a través de la *Llista d'autoavaluació* es fa responnent a cadascuna de les preguntes, en el mateix ordre que apareixen. Les respostes possibles són:

- **Sí:** El requisit es compleix.
- **No:** El requisit no es compleix.

Determinats requisits poden no ser aplicables a l'empresa. En aquest cas s'ha de marcar l'opció *N/A* (no aplicable).

A l'espai *Observacions i/o accions* es poden registrar les accions a adoptar per corregir millores o incompliments, així com tota aquella informació que es consideri d'interès: evidències i activitats que donen compliment, justificacions de la resposta, dubtes interpretatius que vol consultar, o aspectes pendents.

Després de completar les llistes, el formulari *Pla d'acció* facilita registrar totes les accions i mesures que l'empresa decideix adoptar per millorar el control del risc, amb indicació de la persona responsable d'executar-les i la data prevista.

PER A MÉS INFORMACIÓ

Per a ampliar la informació sobre la prevenció del risc de caiguda d'altura pot consultar aquesta publicació d'Asepeyo:

- [**Caigudes d'altura. Un risc a totes les empreses.**](#)

Si necessita assistència per a la utilització de les llistes i/o assessorament per a la seva aplicació, contacti amb la nostra xarxa territorial de consultors en prevenció.

Per rebre assessorament addicional, el servei que se sol·liciti ha de formar part de la [**planificació periòdica de les activitats preventives de la Seguretat Social.**](#)

Consulti nostra xarxa de delegacions en [**www.asepeyo.cat**](http://www.asepeyo.cat).

PREVENCIÓ DE LES CAIGUDES D'ALTURA

Llista d'autoavaluació

Empresa:

Realitzat per:

Data:

		SI	NO	N/A
1. REQUISITS LEGALS				
1.1	S'han identificat, es comprenen i es té accés als requisits legals aplicables a la prevenció del risc de caiguda d'altura?			
1.2	S'ha determinat com s'apliquen aquests requisits a l'empresa?			
2. GESTIÓ DEL RISC				
2.1. Generalitats¹				
2.1.1	L'avaluació dels riscos laborals de l'empresa identifica els llocs de treball amb riscos de caiguda d'altura i indica les mesures preventives procedents?			
2.1.2	En cas que l'avaluació hagi posat de manifest la seva necessitat, la planificació de l'activitat preventiva inclou les mesures adequades per al control del risc de caiguda d'altura?			
2.1.3	La planificació de l'activitat preventiva es porta a terme conforme als principis que assenyalen l'article 15 de la Llei de prevenció de riscos laborals?			
2.1.3.1	En particular, les mesures planificades consideren totes les categories de control del risc en un ordre de preferència adequat, com el que s'indica a continuació? ² 1. Eliminació 2. Substitució 3. Controls d'enginyeria 4. Senyalització 5. Controls administratius 6. Equips de protecció individual			
2.1.4	La informació, consulta i formació dels treballadors considera els riscos de caiguda d'altura i les mesures preventives a adoptar? ³			
2.1.5	La vigilància de la salut dels treballadors preveu l'exposició a riscos de caiguda d'altura i els corresponents requeriments de salut dels treballadors? ⁴			
2.1.6	Les mesures d'emergència contemplen el risc de caiguda d'altura (en particular risc en el transcurs d'evacuació del centre i situacions en les que caldrà un rescat)? ⁵			
2.1.7	S'han identificat els perills de caiguda d'altura en la realització d'operacions no rutinàries (manteniment, neteja, canvis de cicle de producció, etc.)?			

SI NO N/A

2.2. Llocs de treball**2.2.1. Sòls, obertures i desnivells, i baranes⁶**

2.2.1.1	Les obertures o desnivells que suposen un risc de caiguda es protegeixen amb baranes o altres sistemes de protecció de seguretat equivalent?			
2.2.1.2	En particular, es protegeixen els següents perills?			
	a) Obertures a terra.			
	b) Obertures en parets o envans, quan la seva situació i extensió suposi risc de caiguda de persones.			
	c) Plataformes, molls o estructures similars.			
	d) Costats oberts de les escales i rampes.			
	e) Costats tancats (passamans).			
2.2.1.3	Les característiques constructives de les baranes, la seva altura i el seu disseny són les adequades?			

2.2.2. Zones amb el risc de caiguda d'altura⁷

2.2.2.1	Es prenen les mesures adequades per a la protecció dels treballadors autoritzats per accedir a zones amb el risc de caiguda?			
2.2.2.2	Existeix un sistema apropiat per impedir que els treballadors no autoritzats puguin accedir a aquestes zones?			
2.2.2.3	Estan aquestes zones senyalitzades adequadament? ⁸			

2.3. Equips de treball

2.3.1	Els equips sobre els quals els treballadors han de situar-se , disposen dels mitjans adients per garantir el seu accés i la seva permanència segura? ⁹			
2.3.2	La utilització d' escales de mà compleix amb tots els requisits de seguretat aplicables? ^{10, 11}			
2.3.3	La utilització de bastides compleix amb tots els requisits de seguretat aplicables? ¹¹			
2.3.4	La utilització de tècniques d'accés i de posicionament mitjançant cordes , compleix amb tots els requisits de seguretat aplicables? ¹²			
2.3.5	Les màquines d'elevació de persones , compleixen amb la normativa sobre comercialització i el seu disseny protegeix idòniament contra el risc de caiguda de persones situades en l'habitable? ¹³			
2.3.6	Les característiques i la utilització dels equips de treball mòbils amb treballadors transportats compleixen amb tots els requisits de seguretat aplicables per a la prevenció de caigudes d'altura? ¹⁴			

2.4. Equips de protecció individual contra les caigudes d'altura¹⁵

Si calen equips protecció individual contra caigudes d'altura (vegeu punts 2.1.2, 2.1.3 i 2.1.4):

2.4.1. Equips seleccionats

2.4.1.1	Són eficaços per a la protecció contra el risc de caiguda existent?			
	El tipus i la configuració del sistema anticaigudes impedeix que en cas de caure s'originin moviments pendulars perillosos, cops laterals o contra el terra.			
	Es compleixen les instruccions d'instal·lació i els límits de les condicions d'ús del fabricant.			
	Els equips disposen del marcat CE de conformitat.			
	Els punts d'ancoratge ofereixen suficients garanties de resistència.			
	Els diferents components del sistema són compatibles, tenint en compte les seves limitacions.			
	S'utilitza un arnés anticaigudes com a dispositiu de premsió del cos, i el sistema incorpora un absorbidor d'energia.			
2.4.1.2	S'adapten prou bé a la feina i a les condicions de treball?			
	Permeten la suficient llibertat de moviments, necessària per poder treballar amb comoditat acceptable.			
	És idoni si es consideren totes les fases de treball (accessos, sortida, etc.).			
	És adequat a les característiques del lloc (inclinació, posició de l'ancoratge, etc.).			
2.4.1.3	S'adapten als treballadors que els han d'utilitzar?			
	Els treballadors participen en el procés de selecció.			
	Talles i ajustaments adequats de l'arnés, si escau.			

2.4.2. Utilització dels equips

2.4.2.1	S'ha posat a la disposició dels treballadors la informació i les instruccions proporcionades pels fabricants o subministradors dels equips?			
2.4.2.2	Es compleixen les instruccions d'ús del fabricant respecte a la utilització de l'equip?			
2.4.2.3	S'han format adequadament els treballadors sobre els següents àmbits?			
	Riscos específics de caiguda d'altura que requereixen l'ús de protecció individual.			
	Utilització i manteniment dels equips de protecció individual anticaigudes.			
2.4.2.4	S'ha informat als treballadors, preferentment per escrit, sobre l'obligació d'utilitzar i mantenir els equips, d'acord amb la formació rebuda?			

		SI	NO	N/A
2.4.2.5	Si escau, se senyalitza de forma adequada l'obligació d'ús dels equips de protecció individual contra caigudes d'altura? ⁸			
2.4.2.6	Existeix un pla de rescat en el lloc de treball, i de personal i equips necessaris per a dur-lo a terme?			
2.4.3. Control i manteniment dels equips				
2.4.3.1	Es controla que els treballadors utilitzen els equips de protecció individual i que el seu ús sigui l'adequat?			
2.4.3.2	S'adopten les accions correctives necessàries després de la detecció d'incompliments?			
2.4.3.3	El treballador inspecciona els equips abans de fer-los servir, d'acord amb les instruccions i la formació rebudes?			
2.4.3.4	L'empresa emmagatzema, inspecciona i revisa periòdicament els equips segons les instruccions dels fabricants, i els reposa quan és necessari?			
2.4.3.5	Per facilitar les revisions i el control dels equips, es disposa de fitxes amb dades d'identificació, seguiment i valoració?			
3. COORDINACIÓ D'ACTIVITATS EMPRESARIALS¹⁶				
3.1	S'estableixen mitjans de coordinació adequats amb les empreses que concorren en el mateix centre de treball, per prevenir els riscos de caiguda d'altura?			
3.2	La informació i les instruccions entre empreses inclouen els riscos de caiguda d'altura i les mesures per a prevenir-los (incloent mesures d'emergència)?			
3.3	La informació i les instruccions es proporcionen per escrit, en cas que el risc de caiguda d'altura sigui classificat de greu o molt greu?			
3.4	En cas d'actuar com a empresa principal, es vigila el compliment de la normativa de prevenció de riscos de caiguda d'altura dels contractistes i subcontractistes que desenvolupen l'activitat pròpia de l'empresa?			
OBSERVACIONS I/O ACCIONS				

OBSERVACIONS I/O ACCIONS

NOTES

1. [Llei 31/1995, de prevenció de riscos laborals](#) i [Reial decret 39/1997](#), de 17 de gener, pel qual s'aprova el Reglament dels serveis de prevenció
2. A efectes orientatius exclusivament en aplicació de l'art. 15 de la [Llei 31/1995, de prevenció de riscos laborals](#). En la determinació de les mesures a adoptar relatives als equips de treball cal tenir en compte l'Annex II.4.1 del [Reial decret 1215/1997](#) i el art. 4 del [Reial decret 773/1997](#).
3. Art. 18 i 19 de la [Llei 31/1995, de prevenció de riscos laborals](#).
4. Art. 22 de la [Llei 31/1995, de prevenció de riscos laborals](#).
5. Art. 20 de la [Llei 31/1995, de prevenció de riscos laborals](#).
6. Annex I.A.3 del [Reial decret 486/1997](#).
7. Annex I.A.2 del [Reial decret 486/1997](#).
8. [Reial decret 485/1997](#).
9. Annex II.4.1 i Annex I.1.6 del [Reial decret 1215/1997](#).
10. Annex I.1.6, Annex II.4.1 i Annex II.4.2 del [Reial decret 1215/1997](#).
11. Annex II.4.3 del [Reial decret 1215/1997](#).
12. Annex II.4.2 i Annex II.4.4 del [Reial decret 1215/1997](#).
13. Annex I.6.3.2 del [Reial decret 1644/2008](#), Annex II.3.1.b del [Reial decret 1215/1997](#).
14. Annex I.2.1 del [Reial decret 1215/1997](#).
15. Art. 17.2 de la [Llei 31/1995](#), [Reial decret 773/1997](#), [Reial decret 1407/1992](#).
16. [Reial decret 171/2004](#).

Empresa:

Realitzat per:

Data:

ACCIONS PER A LA MILLORA DEL CONTROL DEL RISC DE CAIGUDA D'ALTURA

	Acció	Responsable	Data
1			
2			
3			
4			
5			

	Acció	Responsable	Data
6			
7			
8			
9			
10			

NOTES

ASEPEYO

www.asepeyo.es

Plan general
de actividades
preventivas de la
Seguridad Social 2015

SECRETARÍA DE ESTADO
DE LA SEGURIDAD SOCIAL

DIRECCIÓN GENERAL
DE ORDENACIÓN DE
LA SEGURIDAD SOCIAL

Segueix-nos a:

